

Грушецький С.М. – асистент

Фірман Ю.П. – асистент

Дашко В.І. – асистент

Комар В.В. – магістрант

Подільський державний аграрно-технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ „АГРАРНИЙ СЕРВІС ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”

Постановка проблеми. На сучасному етапі реформування аграрного виробництва не можливе без створення його інфраструктури. Аграрне виробництво як його інфраструктура повинні мати ринковий характер та функціювати в конкретному середовищі, що дозволить привести її мотиваційні важелі, забезпечить високу ефективність виробничої та обслуговуючої сфер. Тісне поєднання в процесі створення матеріальних благ виробничої і агросервісної сфер об’єктивно зумовлюється, з одного боку, необхідністю переробки в кінцевий продукт споживання аграрної сировини, а з другої - матеріалізації в безпосередні предмети споживання промислової продукції. На практиці економічні взаємовідносини між ними реалізуються через систему матеріально-технічне забезпечення, та надання виробничих послуг аграрному виробництву. Нажаль у сучасних освітянських програмах ця галузь знань не знайшла належного висвітлення, що збіднює рівень знань студентської молоді, робить майбутнього фахівця інженера-аграрника однобоко підготовленим, не володіючим знаннями побудови економічних взаємозв’язків між різними галузями народного господарства.

Для ліквідації зазначених недоліків у Подільському державному аграрно-технічному університеті в 2005 р. колективом кафедри машиновикористання була вперше створена, опрацьована і видана типова, типова (за вимогами кредитно-модульної системи) і робоча програми з курсу „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення”, а дисципліна введена в навчальний план для

підготовки магістрів з напрямку 0919 – „Механізація та електрифікація сільського господарства”.

Тому пошук, дослідження та використання педагогічних технологій при викладанні дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” є досить актуальною проблемою для вищих навчальних закладів аграрного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічним технологіям викладання спеціальним дисциплін і зокрема предмета „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” займалися П.О.Мосіюк, О.В.Крисальний, В.А.Сердюк, С.І.Мельник, О.М.Поляков, А.О.Заїнчиковський, Т.Л.Мостенська, П.О.Лайко, І.П.Мосіюк, С.І.Сеньків, Д.І.Штурба, Г.М.Приймак і інші [1]. Ними викладені теоретичні основи, методологічні і методичні принципи організації і економіки функціонування аграрного сервісу в умовах переходу до ринкової економіки.

Методику викладання предмета „Економіка і організація аграрного сервісу” досліджували П.О.Мосіюк, С.Ф.Покропивний, І.В.Попович, П.Т.Саблук та інші [2-6]. Ними розглянуті загальні питання методики викладання предмета, наведена характеристика структури, завдання та функції служби аграрного сервісу, висвітлені економічні і екологічні аспекти діяльності різноукладних агросервісних формувань ринкового типу, показані основні напрямки їх розвитку на сучасному етапі і в перспективі, обґрунтовані принципи побудови економічних взаємозв'язків між виробничою і агросервісною сферами.

Формування цілей статті. Постановка задачі. Розробка педагогічної технології при освоєнні дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” майбутніми фахівцями-аграріями інженерних спеціальностей. Задача вивчення дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” – визначається передусім практичними проблемами удосконалення управління народногосподарським комплексом України. Основне її завдання полягає у забезпеченні наукової політики держави в галузі механізації, електрифікації,

автоматизації, аграрного будівництва, хімізації сільського господарства, переробки кінцевого аграрного продукту, інформаційного, матеріально-технічного та наукового забезпечення виробничої сільськогосподарської сфери.

Виклад основного матеріалу досліджень. Особливості методики викладання дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” для підготовки, спеціалістів і магістрів в аграрних ВНЗ України є те, що вона виступає самостійною економічною базовою навчальною дисципліною підготовки фахівців механічного профілю.

Предметом дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” є формування та удосконалювання економічних взаємовідносин між виробничою аграрною та обслуговуючою її сферами.

Метою вивчення дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” є оптимізація процесу аграрного виробництва та його інфраструктури виробничих ресурсів з використанням останніх досягнень науково-технічного прогресу та сучасних економіко-математичних методів на основі сучасних комп'ютерних технологій.

Завдання вивчення дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” – визначається передусім практичними проблемами удосконалення управління народногосподарським комплексом України. Основне її завдання полягає у забезпеченні наукової політики держави в галузі механізації, електрифікації, автоматизації, аграрного будівництва, хімізації сільського господарства, переробки кінцевого аграрного продукту, інформаційного, матеріально-технічного та наукового забезпечення виробничої сільськогосподарської сфери.

Програма дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” спрямована на впровадження загальноєвропейських норм в освіті, науці, на поширення національних культурних і науково-технічних надбань серед європейських країн, в тому числі й України, даний курс розрахований на викладання в ВНЗ, де впроваджується нова кредитно-модульна система

навчання. Згідно з нею весь навчальний матеріал ділиться на три блоки – модулі, на зміну погодинному плануванню приходить кредитне.

Вивчення дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” спрямоване на розвиток наукової творчості студентів, зацікавленості у поглибленому вивченні як цієї, так і суміжних дисциплін.

Студенти повинні **знати** організацію і економічну ефективність надання сільськогосподарським товаровиробникам різноманітних виробничих послуг у галузі механізації, електрифікації, автоматизації, сільськогосподарського будівництва, хімізації аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції, матеріально-технічного забезпечення аграрної виробничої сфери, її наукового й інформаційного обслуговування.

По вивченні дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” студенти повинні **вміти** формувати та удосконалювати економічні взаємовідносини між виробничою аграрною та обслуговуючою її сферами .

Отримані знання та набуті навички і уміння з дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” дозволять майбутнім фахівцям правильно оцінювати політику держави в галузі механізації, електрифікації, автоматизації, аграрного будівництва, хімізації сільського господарства, переробки кінцевого аграрного продукту, інформаційного, матеріально-технічного та наукового забезпечення виробничої сільськогосподарської сфери.

Дисципліна „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” займає одне з вагомих місць в структурно-логічній схемі підготовки фахівця і виділяється на неї 1 кредит – Українських або 1,5 кредиту – Європейських. На засвоєння матеріалу по дисципліні виноситься 16 годин лекційного матеріалу і 16 годин лабораторного, а інший час виноситься на самостійну роботу з літературою і написання розрахунково-графічного завдання по індивідуальному варіанту. Загальний обсяг складає 54 години. Кінцевий результат вивчення дисципліни є здача лабораторних робіт, виконання РГЗ і складання іспиту.

Перелік документів дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” наведений у паспорті, який розроблений за даною схемою рис. 1.

Рисунок 1. – Схема паспорта дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення”

Особливість читання лекцій полягає в тому, що матеріал розбитий на три змістовні модулі, а вони в свою чергу складаються із тем.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Наукові основи організації аграрного сервісу

Тема 1. *Наукові основи організації аграрного сервісу*

Тема 2. *Виробничий потенціал сфери аграрного сервісу. Шляхи його планово-економічного регулювання.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основи раціональної організації агросервісу

Тема 1. Економічна сутність та завдання системи аграрного сервісу.

Тема 2. Організація використання засобів виробництва в сфері аграрного сервісу.

Тема 3. Планування і прогнозування виробництва на підприємствах аграрного сервісу.

Тема 4. Спеціалізація в сфері аграрного сервісу.

Тема 5. Економічний механізм господарювання в сфері аграрного сервісу

Тема 6. Організація використання робочої сили в підприємствах аграрного сервісу. Мотивація праці в сфері аграрного сервісу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Економіка та організація галузевого аграрного сервісу

Тема 1. Особливості та види аграрного технічного сервісу.

Тема 2. Науково-технічне та інформаційно-кадрове забезпечення АПК.

Лабораторні роботи проводяться в спеціалізованих лабораторіях з використанням лабораторних установок (трактор, автомобіль, комбайн).

З метою досягнення закінченості лабораторної роботи за схемою „підготовка – проведення – обробка результатів дослідів – зарахування звіту”, заняття забезпечується всім необхідним обладнанням включаючи ПЕОМ і комп'ютери.

Теми лабораторних занять:

1. Планування і розрахунок технологічного попиту агроформувань на енергетичні засоби, сільськогосподарські машини і знаряддя. Планування технологічного попиту сільськогосподарського підприємства на вантажні автотранспортні засоби.

2. Планування технологічного попиту сільськогосподарського підприємства на спеціальний автотранспорт. Планування технологічного попиту сільськогосподарського підприємства в дизельному паливі, автобензині і мастилах.

3. Організація і технологія проведення ЩТО, ТО-1 за колісними та гусеничними тракторами.

4. Організація і технологія проведення ТО-2 тракторів.

5. Організація і технологія проведення ТО-3 тракторів.

6. Організація і технологія проведення ЩТО, ТО-1 за автомобілями ГАЗ-52, ГАЗ-53А.

7. Організація і технологія проведення ТО-2 за автомобілями ГАЗ-52, ГАЗ-53А.

8. Організація і технологія проведення ЩТО, ТО-1 і ТО-2 за комбайнами зернозбиральними „Дон-1500”.

Методичні вказівки по організації самостійної роботи студентів

Індивідуальний пошук знань – найхарактерніша риса роботи студента, що йде паралельно з навчальним процесом: в одних випадках за встановленими програмами і підручниками, в інших – з відходом від них, з самостійним розв’язком задач і залучення додаткового теоретичного і практичного матеріалу залежно від наукових і професійних інтересів, схильностей і здібностей, від попередньої підготовки, розуміння своїх задач і, і нарешті, від уміння працювати самостійно.

Обов’язкова самостійна робота студентів по курсу „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” включає опрацювання лекційного матеріалу, розв’язання задач до практичних занять в аудиторії, підготовку до

лабораторних робіт і, найголовніше, виконання розрахунково-графічних робіт (домашніх завдань).

Розрахунково-графічні роботи – це фундаментальні завдання, виконання яких необхідне для закріплення навиків по проведенню прикладних розрахунків в області планування технічного обслуговування ремонту МТП і обґрунтування виробничої собівартості робіт з технічного обслуговування МТП з використанням комп'ютерних програм. Ці завдання включені в студентські робочі плани і абсолютно обов'язкові для кожного студента.

Висновки та перспективи подальших досліджень. При вивченні дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” визначається ефективністю використання науково-технічних розробок застосовується для:

- оцінки завершених науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт або їх окремих етапів;
- визначення фактичної економічної ефективності застосування результатів наукової і науково-технічної продукції у виробництві;
- оцінки науково-дослідної і науково-виробничої діяльності науково-дослідних, дослідно-конструкторських і проектно-конструкторських установ;
- відображення економічної ефективності в нормах, нормативах і показниках при плануванні виробничо-фінансової діяльності сільськогосподарських формувань;
- розрахунків обсягів матеріального заохочення за використання результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, впровадження нової техніки.

Необхідно практикувати створення електронних лекцій та методичних вказівок, які слід розміщати на сайті кафедри машиновикористання, що знаходиться на сайті університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мосіюк П.О. та ін. Економіка і організація аграрного сервісу. – К.: Наукметодцентр Мінагропрому України, 2001. – 450 с.

2. Мосіюк П.О. Аграрний сервіс в переформованому сільськогосподарському виробництві України. // Матеріали конгресу економістів-аграрників України "Соціально-економічна модель постреформованого розвитку агропромислового виробництва". – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С.327 – 329.
3. Мосіюк П.О. та ін. Типова навчальна програма "Економіка і організація аграрного сервісу". – К.: Наукметодцентр Мінагропрому України, 1998. – 44 с.
4. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування. Навч.посіб. – К.: КНЕУ, 1999. – 209 с.
5. Попович И.В. Методика экономических исследований в сельском хозяйстве. – М: Экономика, 1973 – 278 с.
6. Саблук П. Т. Реформування та розвиток підприємств агропромислового виробництва. – К.: ІАЕ УААН, 1999. – 530 с.

Анотація

Розроблено педагогічну технологію при освоєнні дисципліни „Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” майбутніми фахівцями-аграріями інженерних спеціальностей.

Ключові слова: дисципліна, педагогічна технологія, паспорт, програми, кредит, модуль, навчально-методичний комплекс.

Аннотация

Разработана педагогическая технология при освоении дисциплины „Аграрный сервис и информационное обеспечение” будущими специалистами-аграриями инженерных специальностей.

Ключевые слова: дисциплина, педагогическая технология, паспорт, программы, кредит, модуль, учебно-методический комплекс.

Annotation

Pedagogical technology is developed at mastering of discipline „Agrarian service and informative providing” by the future specialists-agrarians of engineering specialities.

Keywords: discipline, pedagogical technology, passport, programs, credit, module, uchebno-metodycheskyy complex.